

ЙОВКОВ: ПОГЛЕД ПРЕЗ ДОКУМЕНТА

Йордан Йовков. Живот и дело.

*Из документалното наследство. София, ИК "Синева", 2008, 350 с.,
(състав. Цочо и Василена Билярски)*

Доц. д-р Евгения Русинова

Първият въпрос, който всяко документално издание за Йордан Йовков би поставило е какво е новото след мемоарните текстове на Спиридон Казанджиев, Деспина Йовкова и, преди всичко, изключително богатата документация, събрана и издадена от Димо Минев? Документалното наследство и различните свидетелства за писателя обаче са само привидно систематизирани. Една част от материалите са публикувани подбрано, в откъси; други са слабо известни, трети се намират в издания, които са – библиографска рядкост. Ред документи лежат в архивите. Ето защо всеко ново документална публикация заслужава внимание. Още повече, когато е от мащаба на сборника "Йордан Йовков. Живот и дело. Из документалното наследство", със съставители Цочо и Василена Билярски.

Без преувеличение, то може да бъде определено като мащабно и навременно. За първото свидетелства съдържанието – 366 текста-документи, писма, бележки, спомени и др., които очертават жизнения път, творческото дело и посмъртната съдба на писателя. За второто не е нужно аргументиране. Сборникът се появява в момент, когато се утвърждава преоценката и преоткриването на националното ни литературно (и в по-широк план – културно) наследство.

Материалът е обособен в три дяла. Първият, документалният, е най-голям и основен и обхваща 312 документа. Някои от тях са вече публикувани, други са издирени в Централния държавен архив, Българския исторически архив при Народната библиотека, Централния архив на БАН и др. Документите открояват основни биографични моменти за писателя, както и посмъртното отношение към него и делото му.

Вторият дял съдържа 24 мемоарни текста. Тяхното значение е преди всичко в това, че отра-

заяват различни, включително и нетрадиционни, дори нелицеприятни представи за човека и писателя.

В трети, най-малък дял е представено най-ранното, поетично, творчество на Йовков, 30 стихотворения от периода 1902–1911 г., публикувани главно в сп. "Художник". Събрани заедно, те са свидетелство, че с пресъхването на тази петична лира българската литература нищо не е загубила. Те обаче отразяват поетичния и жизнения кръгзор на писателя, показват вълнуващата го тематика, присъщите за тази негова възраст нагласи.

Силата на сборника е в автентичността. Събрани заедно, материалите възстановяват в едри шрихи, а на моменти и в детайли жизнен и творчески път. Отразени са основни биографични моменти. В значителна пълнота е представен служебният път на чиновника по министерството на външните работи Йордан Йовков, както и отзвукът от неговата смърт и погребението му. Отделни текстове засягат литературната му дейност през войните. Изразено присъстват семейство, приятели, почитатели на писателя. На страниците на сборника са разпръснати многобройни сведения за релациите между писател и издател, за литературни нрави, междуличностни отношения на симпатии и вражди. Текстовете като цяло въвеждат в епохата, поднасят нейния интелектуален климат, злободневни въпроси и глобални тенденции, очертаващи както рецепцията на Йовковото творчество, така и обществения, литературния и жизнения, делничен дневен ред.

Много ценни с оглед бъдещи изследвания със социално-исторически акцент са различните сведения за битови взаимоотношения, за манталитет, разпространени предрасъдъци и пр. Някои от масивите факти оформят самостоятелни тематични линии например интересен, добре застъпен мо-

мент са перипетиите на Димо Минев около създаването на неговата документална книга за Йовков. Друга група документи отразява осъществяването на идеята за дом-музей Йордан Йовков в Добрич (тогава Толбухин).

Изданието предлага множество щрихи към портрета на човека и писателя както в официални документи и в лични писма, така и мемоарни текстове напр. в спомените на Димитър Шишманов и Борис Йоцов. Затвърждава се представата за Йовков като мълчалив, сдържан и затворен, предпазлив и дори притеснителен. Същевременно – предлагат се достатъчно свидетелства за неговата жизнена неудовлетвореност, за обхващащите го страхове и притеснения за прехрана, дом и бъдеще, за раздражителност и капризност. Представата за човек, силно ограничил личните си контакти трябва да се коригира в смисъл, че Йовков страни от някои прояви на публичност, но съвсем не е личност, подложила се на доброволна изолация. С основание на база на публикуваните текстове може да се твърди, че Йовков приживе е утвърден, издаван, високо ценен, но далеч не канонизиран и съвсем не преуспял в материалната сфера писател.

В обстановка на развенчаване на кумири и демонтиране на митове документалният сборник предлага автентична картина на епоха, нрави и взаимоотношения. Той осъществява своеобразно “спомняне” за писателя и негови съвременници (някои от които плътно присъстват по страниците на книгата). Илюстрира технологията на междуличностни комуникации и на творческа дейност. Дава основание за преоценки на становища и представи за миналото. Изданието трябва да получи висока оценка и с оглед актуалната тема за историческата памет.

Същевременно документалният сборник дава отлична основа за идентифициране и преоценка на литературни митове, за вникване в конкретно-историческия и лично-биографичния фон на създаването на канонични за нашата литература произведения. С някои от включените документи и материали книгата поставя предизвикателства пред изследователите на културното ни развитие.

Като цяло изданието е изразява сполучлив замисъл и, струва ми се, има всички качества да бъде четиво за по-широка аудитория – за всички, за които националната литература, литературна и културна история представляват интерес.

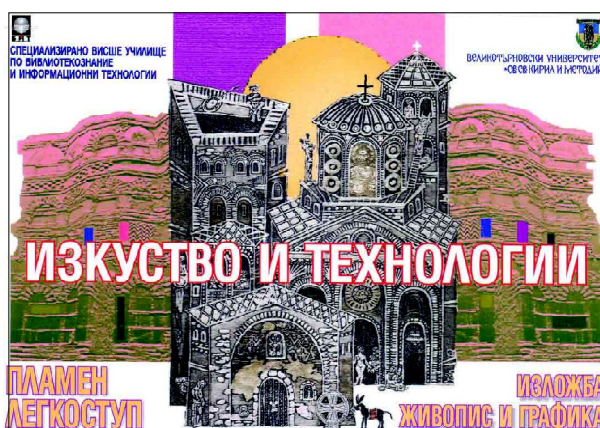

ИЗЛОЖБА

„Изкуство и технологии“

на

проф. д.п.н. Пламен ЛЕГКОСТУП
в СВУБИТ

Ректорът на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” проф. д.п.н. Пламен Легкоступ представи 27 свои картини с живопис и графика в зала Тържествена на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – София. Творбите, създавани през последните 20 години, изтъкват оригиналния творчески почерк на автора. Изработени са вещо и изящно с традиционни, класически и съвременни техники в областта на изобразителните изкуства – офорт, акрилна техника, компютърна графика, дигитален печат и пр. По време на тържеството, уважено от видни интелектуалци, политици, обществениници, ректорът на СВУБИТ проф. д.п.н. Стоян Денчев връчи почетния знак на висшето училище, с което удостоява проф. Легкоступ, с което изрази дълбокото си задоволство от съвместната дейност на двете висши учебни заведения.

Великотърновският ректор подари на СВУБИТ една от картините, представени в изложбата.

Издател

